

Remiss SOU 2016:10, EU på hemmaplan

Uppdraget

Utredningen, vars direktiv utformades av Justitiedepartementet, inlämnades i februari 2015 till till Statsrådet och chefen för Kulturdepartementet av den särskilda utredaren, statsvetaren Maria Strömviik, som till sin hjälp haft ett antal experter.

Utredningens uppdrag har varit att analysera kunskapsnivån i Sverige i frågor om EU och hur olika samhällsaktörer påverkar den, redogöra för möjligheter att främja insyn, delaktighet och inflytande som finns idag samt föreslå förbättringsåtgärder "inom ramen för existerande strukturer". Övergripande syfte har varit att bidra till en demokratisk utveckling, men inte att ifrågasätta eller kritisera EU-projektet.

Omfattande kunskapsbrist och bristande intresse vilket till en maktförskjutning

Utredaren konstaterar det som **Folkkrörelsen Nej till EU** (FNEU) länge vetat, men inte fått gehör för när den skriver:

"Det svenska politiska systemet har inte, trots dryga 20 års EU-medlemskap, förändrats på ett sätt som fullt ut möjliggör för medborgarna att ta tillvarata existerande kanaler i Sverige. Det offentliga samtalet bidrar inte heller till att synliggöra politiken på europeisk nivå (...) Den grundläggande kunskap som behövs för att medborgaren ska kunna skaffa sig insyn och ha möjligheter att påverka politiken saknas i hög grad".

Vidare konstaterar utredaren att regeringen fått allt större makt på bekostnad av den folkvalda riksdagen i EU-frågor, utredningsväsendet och remissförfarandet används först efter att beslut om ny EU-lagstiftning fattats, det har uppkommit en allt större gråzon av oklara ansvarsförhållanden mellan departementen och myndigheterna, långt ifrån Bryssel förkommer i kommuner varken politiska debatter eller dialoger med väljare eller andra intressenter om hur kommunerna bör bedriva sitt EU-relaterade arbete.

Utredningen konstaterar också helt riktigt enligt FNEUs mening att politiska partier och media i allt högre grad undviker att förmedla den nationella politikens koppling till EU-nivån samt att de politiska partierna i väldigt liten utsträckning debatterar EU-relaterade frågor. T.ex. inför riksdagsvalen görs nästan aldrig kopplingar till EU-politiken trots all den EU-lagstiftning, som är överordnad svensk lagstiftning och t.o.m. grundlagen, som i stort och smått mellan valen väller in över Sverige. FNEU hävdar att de traditionella riksdagspartierna ovilja att relatera och diskutera EU-politiken är en grundläggande orsak till att ett främlingsfientligt och rasistiskt parti som Sverigedemokraterna lyckats bli Sverige tredje största parti.

Utredaren sammantagna slutsats borde vara förödande för EU-etablissemang i Sverige. Den skriver "Den sammantagna bilden blir att det i Sverige – bortom de interna samtalen i och mellan de politiska institutionerna och förvaltningen – **i stort sett råder politisk tystnad om politiken på EU-nivån**" (vår kursivering).

Folkrörelsen Nej till EU har negligerats som opinionsbildande organisation.

FNEU begärde på ett tidigt stadium av utredaren och vi skulle intervjuas om vår inställning till EU-medlemskapet. Trots påstötning skedde detta aldrig. I utredningen omnämns FNEU, hopbuntat med ett antal EU-positiva organisationer, lakoniskt i meningen: "Det finns ett fåtal svenska organisationer som specifikt är inriktade på en allmän debatt om Europafrågor, såsom Europarörelsen, Svenska Paneuropaföreningen, Svenska kvinnors europanätverk samt Forum för EU-debatt och Folkrörelsen Nej till EU" (s 182).

Folkrörelsen Nej till EU har en viktig funktion och har alltsedan organisationen bildades inför folkomröstningen om EU-medlemskapet 1994 kontinuerligt bevakat EU-frågor och varit en viktig källa för information och analys om vad som händer inom EU och hur det påverkar Sverige. Vi beklagar att utredningen inte uppmärksammat den centrala roll för allsidig belysning av EU som den EU-kritiska EU-informationen har för debatt och information. I våra nordiska grannländer Danmark och Norge, Folkebevægelsen mod EU och Nei til EU, utgår ett årligt generellt ekonomiskt bidrag till våra systerorganisationer. Vi har tidigare uppvaktat EU-ministrar om detta men fått till svar att det inte är möjligt att med statliga medel stödja Folkrörelsen Nej till EU, då det saknas en motsvarande EU-positiv organisering. Vi finner dock detta vara en formalistisk argumentation, då stora delar av EU-informationen i grunden är EU-positiv. För att få en allsidig belysning och möjliggöra en ökad debatt kring EU-frågor torde stöd även till EU-kritisk information vara centralt. Hur skall annars en "grundläggande" diskussion om EU-projektet kunna äga rum?

Förslag till åtgärder

Utredaren föreslår ett antal åtgärder för att höja kunskapsnivån om EU-politiken i Sverige; genomgripande upprustning av utbildning om EU för politiker, journalister och inte minst för lärare på alla stadier. Nya kommande lagar bör redovisas av regeringen, så att politiker och andra kan komma in med synpunkter redan på ett tidigt stadium. Myndigheter bör tidigt redovisa vad som är på gång och ta in synpunkter från intresseorganisationer etc. Till slut föreslås bättre information om EU genom olika webbsidor.

FNEU förutsätter att dessa åtgärder syftar till en kritisk medvetenhet om EU-politiken bland medborgarna och inte till en indoktrinering av medborgarna om ett alltmer federalt EU-projekt. Det är skrämmande att kunskaperna om EU och framför allt dess beslutsvägar är så dåliga. Vår uppfattning är att ju mer information och kunskaper medborgarna och väljarna har om EU-projektet, desto mera kritiska och avståndstagande blir de till EU-projektet. Det visar också de folkomröstningar som har genomförts inom EU. När folken är informerat så avvisar de EU-projektet, som ett alltmer överstatligt projekt på bekostnad av nationella demokratier.

Slutsats

Folkrörelsen Nej till EU har aldrig förväntat sig att utredningen skulle ifrågasätta EU-projektet. Men utredningen har förtjänstfullt dokumenterat EU-elitens och dess aktörers ovilja och till och med ett undanhållande av en EU-kritisk debatt för allmänheten i Sverige, vilket har lett till en omfattande kunskapsbrist och likgiltighet inför EU-projektet och som med tiden har blivit en växande belastning för EU-eliten.

Fakta är att EU är en inskränkt och inåtvänd marknad, som blöder under ekonomisk tillbakagång, har en problematisk valuta och en kronisk, hög arbetslöshet. Grekland och flyktingkrisen har för alltfler medborgare avslöjat den så kallade "solidaritet" som EU-sågs vara grundat på. I praktiken har nationalstaten förvandlats till en EU-provins eller region, när traditionella demokratier brutits ned och medborgarna underkastats styrning från en överstatlig politisk och ekonomisk elit, som reagerar över ett alltmer oöverskådligt EU-system som få medborgare vet hur det fungerar.

När detta skrivs skall Storbritannien inom en vecka folkomrösta om EU-medlemskapet. Den nytillträdde Europaministern Ann Linde visade sitt förakt för ökade kunskaper om EU-projektet genom att till riksdagsjournalister i veckan säga att folkomröstningen var "destruktiv" med motiveringen att den riskerade att skapa en debatt om EUs grundläggande värden, och kunde leda till en förnyad debatt även i Sverige om ett Ja eller Nej till EU. EUs huvudproblem är att det inte finns något "demos", ett folk inom vilket man kan för en gemensam diskussion.

Folkrörelsen Nej till EU kräver att riksdagen utlyser en ny folkomröstning om EU-medlemskapet även i Sverige.

Folkrörelsen Nej till EU

Jan-Erik Gustafsson
Ordförande
www.nejtilleu.se